

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, $\frac{1}{4}$ an 5 cor., $\frac{1}{2}$ an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, $\frac{1}{4}$ an 7 cor., $\frac{1}{2}$ an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 franci, $\frac{1}{2}$ an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oraă 12 bani
a treia-oraă 10 bani și timbru de 60 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplăcei Nr. 15.

Se prenumără la poste și librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografiei”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, strada Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weisz Bernat și la loterie.

„Rentele” și încă ceva.

„Apără-mă Doamne de amici,
că de inimici mă voi apăra eu!”

IV.

Dar' „amicul” dela București nu e responsabil și pentru stagnarea Ligei, pentru că: „dintre membrii comitetului Ligei, conservatorii mai distinși, ca Grădișteanu, — Delavranca, — Istrati, au ajuns azi în demnități mari, nu se mai ocupă de afacerile Ligei”, — pe când pe vremuri, cutare și cutare ce lucruri mari făcea la Ligă! —

Că afacerile Ligei nu stau și nu merg așa cum ar trebui, e adevărat și e foarte dureros. Căci în sfârșit, Liga e o instituție culturală, care ar merita o interesare și un sprijin mai mare din toate părțile; bună-oraă cum fac Maghiarii cu EMKE, ajuns astăzi la o avarie de două milioane. Dar' nu ne înțelegem dintr-un capăt, și nu conducătorii Ligei sînt de vină, că afacerile Ligei, împreună cu afacerea milionului stau pe loc, ci probabil lipsa de public și sprijinitor, care tot așa cum lipsește actualilor conducători ai Ligei, poate să lipsească și altora; și întreaga atingere a chestiei acesteia din partea „amicului” seamănă mai mult cu o însinuire și cu o aluzie, că: „vezi, dacă noi am fi la Ligă, ar merge altcum trebile cu milionul n'ar fi rămas baltă”. Cu alte cuvinte, oamenii ar dorî să li-se facă eurași scară, pe care să se poată urca! Dar' „timeo danaos et dona ferentes!”

Tot un fel de însinuire, ca să nu-ți zicem denunțare, se cuprinde și în următoarele cuvinte ale „amicului” dela București:

„Pentru frații de dincolo (adecă pentru noi) România nici nu poate să se iee la luptă cu statele vecine, ci vorba e ca chestia națională să fie rezolvată pe cale pacinică”.

Întrebăm: Când și dela cine am cerut noi să se iee la luptă cu statele vecine pentru noi? Nu tocmai din contră, dela 1892, din momentul în care a luat avânt cauza națională, am rugat într'una pe bunii noștri „amici” de dincolo: Nu faceți multă gălăgie în jurul chestiei naționale, nu faceți demonstrații fără rost, purtând o cauză atât de mare și de sfântă pe stradă, pentru-că armele folosite astfel sînt arme cu două tăisuri, și poate să fie mai primejdioasă partea ce se află cătră dușman, decum folosi-toare ar pută să fie pentru noi partea de cătră noi.

Ne rugam, imploram și ziceam: Tocmai pe calea aceasta se dă motiv contrariilor noștri să ne înfățișeze lumea ca pe niște irredentiști și revoluționari, aceea ce n'am fost și nu sîntem; căci precum am mai spus-o de nenumărate-ori, ducem lupta pe cale legală.

Se vede însă, că „amicul” a uitat, sau poate-că nici nu știe, cât de mult au insistat fruntașii noștri pe lângă aceea, ca steagurile scoase la 1893 din adunarea națională, să nu fie trecute în România, — precum de fapt au fost trecute — și să nu fie purtate din oraș în oraș ca trofee de isbândă.

Căci care a fost sfârșitul? Noi am rămas timbrați de irredentiști pe tema aceasta, ear' „focul sacru” ce se născuse dincolo, s'a stîns imediat cum interesele au cerut, ca să nu mai ardă în pieptul nimănui!

Noi ținem, că insufletirea pentru cauză, eșită din adevărat sentiment de iubire și pusă pe base morale, n'are trebuință de demonstrații și de scene gălăgioase în jurul „statuelor”, dar' nici nu se stînge la poruncă și din considerații mai înalte.

Când acest adevărat „foc sacru” va cuprinde odată inimile tuturor fraților de dincolo, vor merge mai bine și afacerile Ligei, pentru-că atunci vor înțelege toți, că este un teren, pe care par-

tidele din România se pot uni pentru a duce o luptă mănoasă împreună și terenul acesta e cel — cultural, de interes pentru toți Români.

Căci bine să fim înțeleși, stimăm și iubim deopotrivă ambele partide istorice din România și dorim din toată inima, ca ambele să se întărească și să-și succeadă în guvernare, conducând bine și cu înțelepciune destinele țării dar' valorosului stat român, spre fericirea întregului neam românesc. Și dorim, că opoziția să fie și în România o adevărată controlă a guvernului, cum e și în alte țări, ear' nu dușmană a guvernului; prin urmare, să-și exercizeze dreptul de controlă cu calmitate, fără ură și fără patimă, ales în chestii care ne privesc pe noi, fiind totdeauna în vedere situația noastră, care ni-se agravează pe zi ce merge.

„Amicul” mai vorbește și despre comiterea de „indiscrețiuni neierate” făcând aluziune, probabil, la publicarea unei scrisori, venite de dincolo, prin care comitetul nostru național era invitat în preajma intrării sale în temniță să-și părăsească postul, trecând în România.

Pe tema aceasta am fost atacați mai de multe-ori în „Trib. Pop.” și de aceea ținem a declara, că în chestii mari, cum e și cauza națională, nu există considerațiuni și discrețiuni. Dacă s'a făcut vre-un rău, sau s'a intenționat facerea vre-unui rău, — răul trebuie arătat în toată gălăgia, pentru-că se nu mai vină și altul și să-l încerce de nou. Ear' aceea va recunoaște ori-și-cine, că cea mai mare greșeală, un act de rușinatoare lasitate se comitea atunci, când comitetul nostru ar fi urmat invitației făcute. Causa națională era compromisă pentru totdeauna; ear' rolul ce se putea da comitetului nostru național, în România, l'am descris cu altă ocaziune; era acela: de a face gură când va fi cutare domn în opoziție și de a tăce mulcom, când va fi la putere.

Să mulțumim deci lui Dumnezeu că acest act de rușinatoare desertare dela steagul pe care un popor întreg l'a pus în mâna membrilor comitetului nostru național nu s'a întîmplat — și noi am scăpat de rușinea ce se putea să ne ajungă. De aceea, nici să nu pomănim de faptul, că posibilitatea împlinirii lui nu era eschisă, dată fiind căldura cuvintelor ademenitoare, în cari se făcea invitarea.

Fără îndoială, că partidul nostru va fi foarte încântat de descoperirea „amicului”, care a aflat, cum se vede, soluția pentru rezolvarea chestiei naționale, fiindcă ne spune, că „se va rezolva pe cale pacinică” și se va rezolva atunci, când: „vom ajunge să avem un guvern destul de tare pentru-că să intervină prieteneste în favorul Românilor de dincolo” (adecă în favorul nostru).

Negreșit, că „amicul” înțelege „calea pacinică” așa, cum ni-s'a dat să o vedem propagată prin faimoșii articoli millenari, prin și mai faimoasele puncte de orientare, și prin „înfrățirile” înscenate tocmai în momentele de cea mai gravă asuprire pentru neamul românesc, cum a fost insulta dela Alba-Iulia, împușcarea țeranilor dela Gostila, și prigoanele pe toate liniile, în contra tricoulului și în contra mișcării naționale.

Negreșit că și guvernul tare român, „și-l” închipuște „amicul” astfel, ca pe noi să ne umilească, ear' pe sine și statul pe care-l reprezintă să-l scalde în acte de servilism și de supunere oarbă față de — contrarii noștri.

Negreșit, că după concepțiile „amicului” un guvern tare român poate fi numai acela, care știe face, ca noi să tăcem totdeauna când se va comite atentat la demnitatea noastră națională și să primim de bun tot ce ni-se dictează de peste munte.

Cum se potrivesc însă cu aceste păreri, frumoasele cuvinte din trecut,

cari azi ne sună în urechi numai ca vorbe dintr'un basm, cuvintele despre soră și cumnat, despre ceartă și cuțit?

Așa se zicea odată în România: „Dacă cumnatul meu va certa pe sora mea, eu nu mă voi amesteca în certele lor și în afacerile lor familiare. Dar' dacă cumnatul va ridica pumnul, sau va ridica pumnalul cu să-l împlântă în sinul surorii mele, voi ridica și eu brațul de apărare, pentru-că e vorba de sora mea și de viața ei.”

Nu-i așa, onorabile, că acela, în al cărui serviciu te-ai pus de timp îndelungat și al cărui program îl subscrii, aperi și ni-l comunică și nouă prin „Trib. Pop.” susținându-l cu convingere iesuitică: nu profesază credeul înăfător al predecesorului său din vremile trecute, de a împedea cu brațul tare și vinjos infingerea pumnalului în inima surorii, ci „din considerațiuni mai înalte” așteaptă ivirea momentului funest și desastros, ca împreună cu cumnatul să asiste la înmormântarea surorii??

Cui îi convine astfel de program în „chestia națională”, primească-l și facă propagandă pentru el!!

Sibiu, 8 Februarie n.

Scell la Viena. Oficioasele și semioficioasele ne spun, că prim-ministrul Scell n'a avut nimic special de împlinit la Viena, unde a fost chemat numai de agenda oficioasă, fiindcă pe titularul dela acest minister, aflător în concediu, îl substituie ministrul-president. În calitate de agent a fost primit deci în audiență și a făcut vizită ministrului de externe Goluchowski.

Legea „rentelor”. Proiectul de lege prezentat camerei române, privitor la „rentele” bisericești Sfântului Nicolae din Brașov, va fi pus în discuție în ședința de mâine a camerei române. Raportor a fost ales dl Delavranca, primarul capitalei București, care a depus Marți raportul pe biroul camerei.

DELA CURTE. Sosirea Monarhului la Budapesta e fixată în mod deservit pe 16 Februarie. A. Sa va veni cu întreaga Sa casă regală și va rămâne în capitala Ungariei trei săptămâni. Partea cea mai mare din zilele acestea le va petrece însă în Gödöllő.

Din Austria. Conferențele de împăcare se continuă. Marți a fost pusă în discuție chestia națională din Moravia. Au vorbit delegații tuturor partidelor din această țară. Discuția a fost purtată pe tema generală a egalității în dreptăți și s'a accentuat din toate părțile necesitatea înțelgerii și a restabilirii ordinii și a păcii. Conferența a decis să între în ședința proxima în meritul cauzei și să stabilească principiile fundamentale pentru regularea dreptului folosirii de limbă la autoritățile de stat și autonome.

Din parlament. În ședința de Marți a dietei maghiare a mai vorbit și Sârbul Teleški, protestând în contra învovățării adusă Sârbilor, că ar fi răi patrioți. Peste tot, roagă pe condepuțaii săi să vorbească mai cu puțină ură și patimă despre naționalități și să nu caute din adins în fiecare cetățean nemaghiar câte un trădător de patrie și în fiecare școală nemaghiară cuib de agitație și conspirație în contra statului.

În chestia congresului bisericești naționale sârbesti roagă guvernul, să caute un mod de aplanare, ca în fine congresul să se poată întruni și să-și poată vedea de lucru. În ședința de ieri, Mercuri, deputatul Mezössy salută pe Sârbul Te-

leški pentru „patriotică” sa vorbire și atacă institutele de bani din capitală, cari, în loc să dea ajutor băncilor din provincie, fac usură și bagă banii în întreprinderi. Kovácsy Sándor constată că morile n'au ce se macine, Pader cere reforme referitoare la legile impositare, ear' Sasul Meltzer polemizează cu vorbirea tendințoasă a lui Komjáthy, apărând pe Sași. Discuția continuă.

Tripla alianță.

Presă din Anglia atacă rău tripla alianță, și constată o slăbire de raporturi, special între Germania și Austro-Ungaria, din cauza crizei permanente naționale, isbușită în Austria. În forma ei actuală, zice unele foi din Anglia, tripla alianță nu mai poate exista, și de aceea s'au început tractări între puterile interesante pentru modificarea ei. Senzație mare a produs un articol, apărut în „Globe”, unde se zice următoarele:

— Tripla alianță a trăit destul, și slăbește pe zi ce merge, fiindcă s'au schimbat și mereu se schimbă împrejurările și raporturile puterilor aliate. În Italia au rămas vechile stări de lucruri, dar' în Austria și în Germania s'au făcut schimbări esențiale. În urma neînțelegerilor naționale din Austria, monarhia austro-ungară a devenit un aliat de puțină încredere. În Germania asemenea s'au schimbat lucrurile. Imperiul german nu se mulțumește să fie primul stat în Europa-de-mijloc și vrea să ajungă stăpânitor al lumii. Visează despre o flotă puternică, despre colonii nemăsurate, cu un cuvânt despre o Germania-Mare.

Ear' pentru a ajunge aici, foarte puțin poate să aștepte dela Austro-Ungaria. Împăratul Wilhelm nu va rupe acum alianța, ci va aștepta să primească criza austriacă un caracter mai acut, și Nemții din Austria să ceară singuri încorporarea lor la imperiul german. Germania face pregătiri mari pentru această eventualitate.

E semnificativ, că presa italiană s'a grăbit să dea desmintire știrilor răspândite din partea presei engleze, afirmând că tractările între puterile aliate nu decurg în direcția indicată de ziarele engleze, — prin ce se recunoaște, în mod indirect, că tractări decurg totuși între puterile din tripla alianță, dar' în altă direcțiune.

Demonstrația din Cluj.

După-cum ni-s'a telegrafat, ieri s'a făcut în Cluj o „demonstrație” patriotică în chestiunea Iancu. Azi aflăm detaliurile ce urmează.

Se vede că publicarea în „Magyar Polgár” a vorbirei greșite efectul. Ea a provocat pe Unguri. Tinerii „paticuși” dela Cluj sînt o dovadă, despre bunul efect al reeditării insultei infame dela Alba-Iulia.

Insulta produce insulte. Procurorul Lázár a găsit imitatori; a făcut școală; a găsit urmași.

N'are a face!

Pharmaciștii acestia au dovedit că ce buruiănă sînt. Și-au dat arana pe față.

Dacă tăceau rămăneau tineri cuminți, înțelepți; astfel și-au arătat cultura și cavalierismul.

Eată ce ni-se scrie din Cluj:

Demonstrație ungurească.

Cluj, 7 Februarie n.

Fiii lui Árpád, acei fii, cari sînt lipsiți de ori-ce cultură — au început să recurgă din nou la vecinica armă a lor: lasitatea.

Se vede că acești mici asiatici au străbătut însufletirea tinerimei noastre

pentru Iancu, au studiat protestul tinerimei și neavînd alte argumente potrivite unor universitari, huiduie, batjocore și injură.

În 7 l. c. la facultatea medicală „farmaciștii” au năvălit asupra tinerului entusiast, singurul Român, dl Iuliu Codarcea, ficiorul distinsului protopop din Turda.

Aceste hiene, ca și faimosul procuror între strigăte răgușite de: „jos cu apărătorii”, „șefului bandit” l-au încunjurat și amenințându-l — încercău să-l facă pe tinerul nostru să dea o declarație, în care să-și revocase subscrierea de pe protestul cunoscut.

Tinerul nostru neclintit a stat în mijlocul lor și cu dispreț le-a condamnat purtarea mișleasoasă, la ce ei înfuriindu-se au început să strige „să părăsești, trădător de patrie” această sală, căci la din contră te vom arunca afară ca pe...”

Între aceste strigăte sălbatică intră patriotul (Ungur) și provoacă pe fiii patriei, ca să încete și să nu facă politică în „alma mater” asigurându-i, că vor fi alții cari îi vor și trage la răspundere.

La aceasta sare un student și bătându-și pieptul, strigă: „Magyar ember vagyok (auzi aici ce argument!) és nem türhetem, hogy egy hitvány oláh itten skandalumot csináljon.”

Asistentul, văzînd că nu poate stîmpăra setea bestială s'a dus, ca să se chema pe rector.

Ear' ei folosindu-se de absența asistentului l-au forțat să ese afară între huiduirile și batjocurile „collegilor”.

Lăsăm ca lumea largă să-și facă judecata asupra acestor tineri cari se cresc îmbuibăți la universitatea din Cluj. Eu.

Evreii și naționalismul.

Din „Apărarea Națională”.

Evreul nu este și nu poate fi naționalist.

Deapurea.

Cele-ce s'au petrecut cu Evreii în Polonia-austriacă poate fi de învățămînt.

Care este Polonezul din Galiția, care se nu știe ce urită purtare au avut Evreii față cu greaua luptă națională, ce patrioții polonezi duseră pentru a obține dela Austria situațiunea politică ce au astăzi?

Câte sacrificii de tot felul n'a costat dobîndirea actualei așezări politice?

Apoi la realizarea ei nu numai n'au contribuit numeroșii Evrei galițieni, ci încă au fost pururea de partea guvernului apăsător dela Viena, ce paralizase acțiunea patrioților polonezi.

O să amintesc un fapt luat din gramadă.

Când Austria, pentru a ajunge la buna ținare a stărei civile în Polonia, obligă pe Evreii din Galiția să iee câte un nume, căci nu era posibil un stat civil cu înregistrarea de mii de Boruh, Avram, Davizi... Guvernul austriac rîndu o comisiune care să facă recensămîntul Evreilor și să le dea nume.

Născuți în Polonia, mîncând pâinea zilnică din ogoarele Poloniei, era natural ca Evreii să se fi înscris la comisiune ca Polonezi și să-i fi cerut nume poloneze.

Aș!... ei primiră, ba plătiră scump, să le dea comisiunea nume austriace, ori cel puțin în limba germană a statului austriac.

Până și romancierul austriac Mazoch povestî glumeața și totuși trista lucrare a comisiunei austriace, care dete, pe bani, nume frumoase la Evreii boğați, ori măcar bine plătitori, și din contră, nume urite, respingătoare la cei săraci. De atunci se împrăștiase în lume Diamantenbergii, (munte de diamant);

Goldenbergii, (munte de aur); Silberbergii, (munte de argint); Rozenkranzii, (coroană de roze); Blumenthalii, (vale de flori)... și tot de atunci răsună la ofi-cerii stărei civile polone; Zwiebelbergii (muntele de ceapă); Knobelbergii, (mun-tele de usturoiu); Schmuzichstein, (stâncă murdară) etc. . .

Nu-i vorbă, fericire pentru națiu-nea polonă, că asemenea neghină veni-noasă nu ceru să fie considerată ca po-lonă și nici preferi să poarte nume po-lon. . .

Dar' întrebarea este: de ce au preferit Evreii să fie numeroși ca *Au-striaci* și să poarte nume nemțesc, fie mândru răsunător, fie umilitor?

De ce? — Pentru-că totdeauna *Evreul este de partea celui mai tare, a stăpânului și pe atunci națiunea po-lonă nu era ea stăpână în propria-i țeară.*

Cât românul nu fu stăpân în țeara lui, în principate găsiu-s'a Evreu, unul singur, care se iea, ori se aspire a lua nume românesc?

Ei da, aștzi își romanizează cu cea mai mare înlesnire numele, ba nu numai numele de familie, ci iau și nume de creștini, ca Alesandru, Alfred, Albert, Nicolae... Și, ce este și mai neadmisibil, folosindu-se de imperfecțiunile unei legi prea în pripă votată asupra numelor, — Evreii își dau cu o cutezanță ne mai auzită, numele celor mari mari bărbați din istoria națională, tocmai ceea-ce se petrece în Ungaria.

Fac ei aceasta din naționalism?

Tot atât de puțin naționaliști sânt aceștia, cât și Evreii din Budapesta, din toată Ungaria. Pe când acolo domnea sistemul lui Bach; pe când Austria era totul și dincoace ca și dincolo de Leitha, care Evreu ar fi primit să 'i-se schimbe numele nemțesc cu unul unguresc?

De sigur, nu doresc Ungurilor o retrogradare la situațiunea dinainte de 1848, dar' vai de ei dacă așa ceva ar fi posibil; cei mai mari neamici ai Maghiarului ar fi toți acești „grofi” moderni, cari, fiți siguri, s'ar grăbi a-și relua vechiul nume nemțesc de pe timpul stăpâ-nirei austriace.

Dacă nu farmecul puterii, al stă-pânirii, a îndemnat pe Evreii Ungariei să se îmbrace cu haina maghiară, s'e-și lase mustețe mari, s'e-și pună pînteni la cisme și s'e-și schimbe numele evre-sces-nemțesc pe altul maghiar, de ce nici unul din acești Evreii, chiar dacă 'e nă-scut din moși-strămoși, în regiunile să-sești ori românești de peste munți, nu s'a declarat naționalist sas ori naționa-list român? Arate-mi-se unul, un sin-gur Evreu romanizat ori sasificat peste munți... Apoi de, cum o să primească un Evreu să îndure ipersecuțiile și mi-seria, alături cu Românul ori cu Sasul nedreptățit, apesat, când el poate fi naționalist, cu folos, alături cu cei

cari oprimă, tiranizează, terorizează și ucid cu gendarmii lor!

Nu, în nici o țeară nu se poate dovedi contrarul tezei noastre dureroase, că Evreul nu este naționalist.

V. A. Urechid.

Din cronica veacului XIX.

— Date memorabile. —

6 Februarie.

1849. Puchner provoacă pe Bem, care e în S.-Sebeș, să se predee. Acesta nu vrea să audă, dar' cu încetul se retrage la Orăștie. — Noul comisar guverninal Csinyi, organizează în Cluj un tribunal pentru pedepsirea agitatorilor.

1879. † Ioan Chirilă aliaș Puscas, canonic în Blaj, lăsând o fundațiune de 5200 fl.

7 Februarie.

1849. Lupta dela Orăștie între Puchner și Bem. Se începe în zori de zi. Bem perzându-'si un deget predă comanda lui Czetz și se retrage către Piski. Czetz e bătut.

8 Februarie.

1800. Vasile Balș, guvernatorul Bucovinei, e scos din postul în care intrase la 1792, cu scop de a se prepara asimilarea boierimii po-lone și române.

1849. Sărbii bombardează Aradul-vechiu și-l ocupă, dar' sânt scoși ear' afară. — La Me-diaș Heydte fugărește armata subcolonelului Szilágyi. — Lupta dela Piski (Simeria) între Puchner și rebeli.

1861. Se enunță improprietărea țărani-lor în Basarabia (ceea-ce urmează de fapt la 1864).

9 Februarie.

1849. În lupta dela Simeria Ungurii au pierdut 700 oameni, ear' Puchner 2000. — În Me-diaș Zsurmay scoate pe cei împărătești din oraș și pretinde ca orașul s'e-i plătească cât e costat conductul de torțe în onoarea lui Heydte. Acesta sosește de nou în oraș și alungă pe Unguri.

Chestiuni bisericesti.

Câteva reflexiuni.

Nu sânt vremile sub om, ci bietul om sub cârma vremilor, zise oare-când patriotul sincer și iubitor de neamul seu Miron Costin, vestit cronicar.

Analog adevărului acestuia, stăpâ-nitorii nostri aplică principiiu greșit: Nu e biserica în stat, ci statul în bi-serică.

Basaiți așadar pe principiiu greșit, întregă calea lor conducătoare la realisarea acestui principiiu și răteșită, — rătăcite sânt deci concluziile cari le trag și false vor fi rezultatele la cari vor ajunge.

Fiind adevăr de credință, că biseri-ca e o societate perfectă din esența ei și după vooa întemeietorului ei, stăpâ-nitorii nostri ar trebui să țină în evi-dență principiiu basat pe adevărul creș-tin: Nu e statul în biserică, ci biserică în stat.

Dar' precum omul lipsit de conștiență calcă toate în picioare, legea, neamul, religia, numai ca s'e-și ajungă mârșavele sale scopuri, astfel și stăpâ-nitorii nostri nu mai bagă în seamă principiiile religiunii, ci toate le calcă în picioare, numai ca s'e-și realizeze ideea

lor utopică: ideea statului maghiar unitar.

Dovezi sânt destule.

Călcau în picioare așezământul sfânt al căsătoriei prin legile politico-bisericesti, cari numai bine nu au adus nici asupra lor, căci au dat ansă la manifestarea și lăfșirea pe față a indife-rentismului religios și la propagarea sectelor atheiste, încurajând totodată vi-țiul imoralității; — ear' nouă bine nu ni-au adus, căci tot de pe spatule no-astre se plătesc banii scumpi dați matri-culanților civili, cari alt lucru nu au, de-cât ca pruncilor botezați să se schimbe și dee nume de cari încă nime nu a au-zit până atunci.

Și școlul tot nu 'si-l-au ajuns, căci după-cum înșiși mărturisesc în zările lor politice, nu sânt îndestuliiți nici chiar ei cu aceste legi binefăcătoare (!), sim-țind mai mult ei efectele acestei insti-tuții salutare (?).

Ce foloase au tras din căsătoria civilă Francezii, se vede din statisticile oficioase ale poporației, unde se con-stată mai mult un regres, decât un pro-gres.

Asemenea a făcut guvernul franco-mason din Italia introducând căsătoria civilă, cugetând că prin aceasta va da o lovitură simțită bisericii. Și au intru-dus-o și au văzut înșiși, că în loc să slăbească biserica, mai tare au întărit-o, — aflând în convingerile curate ale po-popului și în zelul sfânt al preoților un zid puternic de care a trebuit să se sparte.

Dar' stăpânitorii nostri nu voesc să învețe nimic din dureroasele pățanii ale altora.

Și ei orbiți de falsul principiiu voesc să ne răpească și independența bisericii noastre, — voesc să ne contopească în autonomia bisericii rom.-cat. din Ungaria — earăși cu scopul de a ne îneca în marea turbure a maghiarismului.

Atât de departe au mers stăpâni-torii nostri în fanatismul pentru ideia statului maghiar, încât nu li-a fost de ajuns, că ni-au răpit independența politico, unindu-se în 1867 fără vooa noastră cu Ungaria, nu li-a fost de ajuns că prin legile din 1878 au introdus în șco-ale române populare limba maghiară ca obligătoare, nu le e de ajuns, că prin ordinațiuni ministeriale ne opresc folo-sirea limbei românești în administrație, deși aceasta o permit legile despre naționalități din 1867, nu le e de ajuns că ni-au făcut absolut imposibilă partici-parea în dieta țării prin alegerile vol-nice și ilegale, în administrație ei ni-au restrins toată activitatea pe toate tere-tele prin prigoniri, întemnițări și prin forță morală și fizică, nu le e de ajuns că ne-au răpit și ne răpesc zilnic șco-alele populare una după alta, — zic nu le sânt de ajuns toate acestea, ci acum in-tind ca Iuda mâna și după teșaurul scump adus din cer de Dōmnul nostru Isus Christos, ca s'e-l răpească, — își in-tind mâinile sacrilege și spre sfânta bi-serică și dumnezeieștile ei așezăminte. Căci cugetă ei, că dacă ne vor omori conștiența noastră religioasă, care e în-ăscuț în firea noastră, atunci mai ușor le va fi să ne răpească conștiența de neam, conștiența națională și politico, care acum din incidentul chestiei Ian-cu a dat dovada cea mai strălucită și mai înălțătoare de inimă, că ea e vie încă în inimile noastre.

Au adus legile politico - bisericesti ca să se slăbească simțul religios față de sf. sacrament al cununiei și acum

voesc să ne răpească și independența bisericii canonică prin bula papală a pontificelui Piu IX. din 24 Nov. 1853, decretată cu aprobarea Sf. Scaun apo-stolic al Romei și prin Conc. Procr. I. dela 1872 titl. II. c. 2 și înarticulată în legile patriei prin articolul de lege XXXIX. din 1868.

Cum Iuda nu băgase în seamă cu-vintele dumnezeescului Mântuitor, ast-fel nici stăpânitorii nostri nu observă poruncile legilor.

Ei le-au făcut pentru noi, earăși ei le calcă tot pentru noi.

În adevăr mult a agitât și va agita încă spiritele chestia autonomiei.

S'a început în 1871, a încetat pe un timp oare-care, dar' în 1897 earăși s'a început cu puteri noue a se mani-festa. Și se lucră acum cu zor, dornici fiind de isbândă, ca cu începutul secu-lului al XX-lea ei să se laude, că ceea-ce nu putuse face Bismarck cu Kultur-kampful din 70-71 în Germania împotr-iva bisericii, au putut face ei prin ma-chinațiuni lor aci.

Fanatismul ideei de stat a intrat afund și în sinul preoților cat. de rit roman Ei azi sânt conduși de principiiu greșit: mai înainte să fi Maghiar, apoi catolic.

În fața noavelor forțe, în fața fana-tismului național-religios, în fața majori-tăței covârșitoare a lor — noi ce opunem. Începutul a fost frumos — im-punător.

Conferența din Cluj ținută în 18 Maiu st. n. 1897, în care s'au întrunit celebritățile cele mai imoante ale no-astre a fost un bun augur; multe și fru-moase lucruri s'au discutat acolo, ad-mirabile rezoluțiuni s'au luat, dar' ele au rămas toacă la urechile surdului — la urechile guvernului și a congresului re-gnicolar cat. Și ei flegmatici 'și-au văzut de lucru mai departe, nebăgând în seamă vooa reprezentanților poporului cre-dincios.

Protestat-au și 'și-au ridicat vooea în contra acestor tendențe nelegale toți arhierii nostri iubiți — și în schimb, în loc să le asculte glasul lor ca a supre-mului for — stăpânitorii au început a-i înjura în zările politice și a-i acusa cu tradoare și cu lipsă de patriotism. Eșprimatu-'și-a părerea și 'și-a arătat indignarea publicul românesc în zările noastre politice, — rezultatul: in-jurături și calumni.

Protestat-au frunțașii clerului și ai poporului în sinoade tractuale și în adunări, dar' nimic....

Iacob cel tinăr.

(Va urma).

Cronica zilei.

Sibiui, 8 Februarie n. 1900.

Memento. 10 Februarie: Insti. de cre-dit „Grănițerul”, adun. gen. în Dobra. — Bal în Năsăud în favorul fondului școlarilor morboși. — Bal în Orăștie în favorul bisericii gr.-or. și greco-catolice.

11 Februarie: „Andreiana”, reun. mese-riașilor români din Sebeș, adun. generală.

12 Februarie: Concurs de controlor la casa orășenească din Sebeș.

14 Februarie: „Racoțiana”, adun. gen. în Șeica-mare.

15 Februarie: Concurs de medic cereual în Pui (Hunedoara).

Avis. „Reuniunea pentru ajuto-rarea de Crăciun a copiilor săraci fără deosebire de confesiune”, își va ține adunarea generală Duminecă, în 11 l. c., la 10 ore a.m., în sala cea mică dela „Gesellschaftshaus”. Pe lângă darea de seamă anuală etc. se va alege și comi-tetul pe un nou period de un an.

Date statistice. Ni-se comunică următoarele date statistice din protopo-piatul gr.-cat. al Sibiuiului pe anul 1899, date pe cari le publicăm cu plăcere, și am dori să se publice din toate protopo-piatele:

Casuri de naștere, respective de botez în decursul anului 1899 au fost în acest protopopiat 590.

Părechi cununale în 1899 au fost 97.

Casuri de moarte peste tot în 1899 au fost 446. Combinând casurile de naș-terei cu casurile de moarte, rezultă un crescământ al populațiunei numai de 144 suflete.

Numărul sufletelor în 34 parochii aparținătoare protopopiatului Sibiuiului la finea anului 1899 a fost 18.143.

Instalare de preot. În urma pen-sionării preotului gr.-cat. Ioan Cristian, care 52 ani a servit la altarul Dōmnului, a fost numit preot în Pocuți capelanul Iuliu Szabó din Măcău, a cărui instala-re s'a făcut Duminecă (4 Februarie) prin protopopol Antoniu Papdan din Leta-mare.

Vânătoare de urși. La Băile-Herculane a fost în zilele acestea mare vânătoare de urși, fiind luați la haită cinci urși. Doi dintre aceștia au fost împușcați.

Petrecere militară în Sibiui. Clu-bul de scrimă al ofițerilor din Sibiui va aranja la 13 Februarie st. n. o serată de petrecere (à la Ronacher) în favo-rul „Crucei roșie”. Începutul la 8 ore. Intrarea 1 corooană.

Urmările alcoolismului. În Bu-dapesta 'și-a făcut altăieri moarte silen-ică un anume Martin Heger, călă de morar. Era alcoolist în mare măsură nenorocitul și din cauza aceasta înce-puse a 'i-se slăbi vederea. De teamă că va orbi de tot s'a spânzurat.

Concertul tinerimeii din Oradea-mare. Avis. De oare-ce din mai multe părți ni-se scrie, că n'au primit invitare și unde știm pozitiv, că s'a expedat, de aceea toți acei prea st. domni, cari din oare-care motiv n'au primit invitate concertul nostru din 26 Febr. st. n., sânt rugați să binevoiască a se consi-dera pe această cale de invitați. Ora-dea-mare, 6 Februarie n. 1900. Comitetul aranjelor.

Alegere de paroch. În Restognea-Poleți, tractul Reghinului s'a făcut Du-mineca trecută alegere de paroch. Din-tre doi concurenți majoritatea voturilor a obținut-o clericalul absolut Nicolau Nașcu din Bărlad.

Esundări în comitatul Bihoru-lui. În urma deselor ploii și a topirii zăpezii riurile comitatului s'au umflat mult și amenință cu esundare. În Po-cuți riul Beretvó și Er a trecut pe-te țărături și a inundat o parte a ho-tarului.

FOITA „TRIBUNEI”.

CÂNTECUL MAGIC.

Un tin și tainic cântec departe se aude și-ncet străbate munții și dealuri și câmpuri și văile frumoase — și mbetrâniții codrii Cu dragoste-'l ascultă, mișcând ramii verzi. . .

Și tot mai tare crește misteriosul cântec. —

E doina legănată a Iancului viteaz — Cântată-'n magic fluier în vreme de restrigie De El — ce-'n a nost suflet pururea va fi treaz —

Și doina lui ne spune de timpuri de mărire, De fală și onoare a neamului român, Când pe-ate noastre plaiuri stăpâni eram noi singuri — Ear' nu legați de glie — de neamul cel păgân.

Și ritmica cântare ne povestește nouă De vremile străbune visate azi de noi,

Când morții din morminte erau altare sacre Pe cari le-adoceam jertte ca unor semizei. —

Și fluierul de vrajă ne cântă cu mândrie Acele zile de-aur, Când frați eram cu toți — Iubindu-ne ca fiii aceleiași dulci mame — Și fără de-a ne teme de cruzii nosti despoși

Și mă răsbește plânsul când ved vremea de astăzi! — Azi nu mai sântem singuri stăpâni pe-a noastre plaiuri! Azi rodul muncii noastre îl împărțim cu diștii — Cu ei — cari ne crează aceste triste traiuri. — — —

Noi nu mai sântem liberi în vechea noastră țeară A cărei țernă este udată de-al nost sânge — Cuprinso-au străinii cu josnice unelte — Ear' nouă nu ni-e slobod nici măcar a ne plânge. . .

Azi scumpii nostri martiri nici chiar în morminte De ei nu mai au pace — ci scumpa-le-amințire S'acolo-'i necinstiți — le turbură chiar somnul Și pentru adorare — încep ear' prigonire. . .

Azi nu mai sântem fiii aceleiași dulci mame Și nu mai sântem frații uniți și în gândire; — Ne-au despărțit dușmanii. . .

Memoria lui Iancu Ne va uni în cuget — ne va uni 'n simțire. — — —

Blaj, 1900. „Jacques”.

POESII

de Upliu Traian Mihalui.

I.

Prin neguri merge drumul lung, Nici nu mai știu în care parte, Într-o vâlcea cu flori. Departe. Și când mă perd pe el în gând, Mă-mprejmuo-o caldă duioșie Căci drumul lung sânt, zece ani, Și valea, scumpa mea prunfe.

II.

Iubesc mesteacăanii de munte Cu cântul frunzelor mărunte. Ei cresc în pribegite cete, Și crengile lor joacă 'n vânturi Ca despletite chici de fete.

La sat departe n'tr'o grădină Aș vrea să-'mi crească tot mesteceni, Tot trunchiuri tari cu coaje albă, Și printre ei o luncă plină Cu iarbă și cu flori de nalbă.

Aici aș vrea în seri de vară, Când luna dinspre munți răsare, Să trec în sus și-'n jos tot singur Prin pacea lungă la plimbare.

MARIEI. III.

Stau tolnit. Tigarea-'mi arde. De cerurile lungi de fum S'aceaț veselele gânduri Ca de tovarăși buni de drum. A toamnei seceri ruginite Țin seceriș în înalți plopi; Pe suflet zac grămezi de visuri Ca-'n lunci un car aurul de snopi.

Cu doruri mari și foarte-asprite, Descalcec din a vieții șea. Cu galeși ochi ții veghea lungă La scaunu-'mi larg de catifea. Ca plete lungi din sălci de doliu Desfiri pe temple-'mi perul greu. Tu ești frumoasa vestalină În templul sufletului meu.

Cunoști tu flautele de noapte Cari gem sub streșinile lungi? Când pe-a verandei proapte 'ntinse S'au prins a brumei albe dungi? Tu-'mi spui din viețaș basme scurte, Ear' din desișul de castani, S'aud vibrări de lungi suspine Ca plâns din cobze de Țigani.

Un arc de piepteni cu mărgele Ți-au tras prin păru-'nchis brăzdări, Ca creste argintii de spume Ce 'not pe negre unzi de mări. Visând adăp a vieții doruri În vraja ochilor duioși, Cum beau la ape verzi de codri În seară-un cărd de cerbi spărioși.

Tu ești ce-'și cântă codrii noaptea Par'că scobori un tron, așa mergi. Tu m'ai schimbat cu risul vesel. Din ochi-'mi toată ceața o ștergi. Un nou simț în piept îmi zgudui, Mai clar azi toate-'n vîz îmi cad, Cu trupul oblu 'mi stai 'nainte Ca trunchiul sănătōs de brad.

Nu sînge lampa până-'n ziuă Să ved cum plepteni lungu-'ți pēr. Un dulce-alaiu e toată ora Și pacea o lume de-adevēr. Oglinda sē te-arete duple, În zori sē-nocte mândrul joc. Pe jos sē-'ți vēr sglobia umbră, Când mergi sē pui vr'un lemn pe foc.

Înjos alunecă-un cărbune. Și sprinten rochia 'ți-o suvului. Inelele 'n ciorapii-'ți galbeni Rēșcoală-'n suflet simțuri dulci. C'um mic vātraiu desfaci ușița. În purpurul reflex de foc, Îmi pari ca o minune dragă Din ochi legende de noroc.

Eu stau trântit. Tigarea-'mi arde. De cerurile mari de fum, Se-ncopcie gânduri voluptoase Ca de tovarăși buni de drum. Tu-'mi spui din viețaș basme scurte, Ear' din desișul de castani S'aud vibrări de lungi suspine Ca plâns din cobze de Țigani.

SONET.

În ochii tēi adânci și plini de teamă Se strēcură o lacrimă ferbinte. . . Ce gânduri îți vuese acum prin minte? Ce glas duios, mângăitor te cheamă?

>A! tinereții glas, și anii vieței Ce-a dispărut pe veci din a mea cale. Ah! Pune stăvili gândurilor tale! Vreai sē răstorni nebune-acum nămeții

Ce pusu-'s'au pe viețaș ta trăită? Voire-ai s'o rechemi sē vie eară? Dar' nu vezi tu statura-'ți gārbovită

Și fața ta slăbită, ca de ceară? Ah! inima pe veci 'ți-e vestejită? Te-a ars cu totul a durerei pară.

Ioan Agărbiceanu.

Résboiu „Burilor“ în Braşov. Băieţii de şcoală saşi şi maghiari din Braşov poartă şi ei résboiu „buro-englez“. Zi de zi se dau lupte crâncene pe »Spionsoop« (dinjos de cetăţuia oraşului) între »Buri« (Saşii), şi între »Englezi« (Maghiarii), din cari mulţi se aleg cu hainele sfirticate şi cu vênătă pe trup. Afând poliţia despre acest résboiu teribil a intervenit la direcţiunea şcoalelor, ca să facă »pace« între »beligeranţii».

Necrolog. Parochul Romul Pop şi soţia sa Ana, din Gârbova, cu fiii lor Veturia şi Horia, cu inima frântă de durere aduc la cunoştinţa tuturor rudeniilor, prietenilor şi cunoştilor, că prea iubită şi blândă lor fiică *Mărioara*, în 7 Febr. n. la o oră din noapte »şi-a dat sufletul în mâinele Creatorului, în etate de 3 ani şi 10 luni, după un morbo scurt, dar greu. Inmormântarea îngeraşului s'a făcut azi (8 Februarie) la 2 ore în cimiterul bisericei gr.-or. din Gârbova.

Pentru bolnavii de auz. O damă bogată, care prin întrebunţarea timpănei artificiale a lui Dr. Nicholson »şi-a recăpătat auzul şi s'a mântuit de vîjeşii în cap, a donat institutului Dr. Nicholson 25.000 franci, pentru-ca surzii cari nu dispun de mijloace pentru a-şi procura timpăne artificiale, să le capete gratis. Cererile a se adresa la departamentul *The Institut »Longcott« Gunnersbury, London, W., England.*

Coroane eterne. Familia *Puşcariu* din Braşov a dăruit 20 cor. pentru masa studenţilor dela şcoalele române din Braşov în amintirea iubitului nepot *Virgil Popea*.

Şcoala Țiganilor. În Comlăuş (Szt. Anna) puradeii s'au sporit a se de mult, încât nu mai era chip să se susţină toţi cu arcuşul. S'a dat deci porunca din partea vodăi, că puradeii au să umeble la şcoală să înveţe cetitul şi scrisul, apoi la meserii cu ei. Au şi început a cerceta şcoala, dar erau numai pacoste pe bieţii învâţători. Furau totul pe ce puteau pune mână. Aşa că în urmă şcoalele confesionale n'au voit să-î mai primească. Inspectorul de şcoale Varjassy din Arad a făcut acum comisiuni administrative propunerea, că pe seama puradeilor să se înfiinţeze şcoală separată.

Anunţ. Ca să poată ajunge scrierile mele »Novele şi Schiţe« mai cu înlesnire în mâinile poporului nostru — pentru care sînt menite — m'am decis a le reduce preţul la jumătate. Aşa ambele broşuri (I şi II.) cari se estind pe 9/16, coale tipărite şi conţin 7 nuvele, le dau numai cu 1 coroană şi 20 bani (în România cu 2 franci) Sper deci, că pe această cale mă voi bucura de abonamente mai numeroase.

Ioan Pop Reteganul,
Sibiu, Quergasse 15.

NB. Celelalte foi româneşti sînt rugate a reproduce barem câte-odată acest anunţ.

I. P. R.

Bigotismul iudaic. Rabinul din Teliug (Mező-Telegd) zilele trecute a convocat de urgenţă comitetul şi i-a raportat, că şachterul a adus pe capul comunităţii lor ruşine grozav de mare. Fiica şachterului a intrat în biserică creştină la o cununie şi a luat parte şi la ospălul creştinilor. Pentru aceasta fiind vinovat în prima linie şachterul, că nu »şi-a învăţat fiica măsurat legilor mozaice, trebuie destituit din post. Bietul om, cu familie de vro septe membri, e suspendat şi va fi eventual destituit din post, pentru ne mai pomenita crimă a fiicei sale.

Strivit de pământ. În comuna Serasani de lângă Lugoj locuitorul Iosif Popovic săpând pământ sub o colină, aceea s'a surpat şi l'a astrucat sub ea. Când l'au scos, era mort deja.

Grevă la Reşiţa. Lucrătorii minelor de fer dela Reşiţa s'au pus în grevă, care ia tot mai mari dimensiuni. Grevăştii accentuează, că dacă la finea săptămânii nu va succede aplanarea divergenţilor, se vor alătura la greviştii şi lucrătorii minelor de cărbuni dela Anina. Prin aceasta numărul greviştilor s'ar urea la cifra de 10.000.

Telefon în Bihor. Ministrul de comerţ a aprobat conclusul congregaţiei comitatului Bihor pentru contragerea unui împrumut de 150.194 coroane spre a clădi reţeaua telefonică pe teritoriu comitatului.

Medicină schimbată. Fiica de 4 ani a servitorului de birou I. Bolla din Budapesta fiind bolnavă, medicul i'a prescriis două soieri de medicină. Unul pentru folosire internă, ear' altul pentru folosire externă. Fiind lăsat cu bolnava numai frăţorul de 11 ani, acesta greşind dîstingerea medicinelor a dat copilei să bea din medicina destinată pentru ungerea ranelor dela mâni. Mica bolnavă a murit între chinuri teribile.

Adunarea „Mielului“. Se dă recitificarea, că adunarea generală a cassei de păstrare *„Mielul«* din *Poiana* se va ţine în 25 Februarie st. n. şi nu în 5 Februarie, cum greşit se publicase.

Petrecece în Stena. Din Stena ni-se scrie, că acolo s'a dat la 8/20 Ianuarie o producţie teatrală împreună cu joc. Venitul a fost menit pentru *»Biblioteca şcolară de acolo»*. Conducătorul petrececei a fost învăţătorul *Naftanail Pulcă*. Producţia a avut un bogat program şi a reuşit foarte bine. Cîntse cu cuvine poporului, care vîzînd scopul folositor, căruia s'a destinat venitul acestei petrececei, a grăbit cu mic cu mare spre a da mână de ajutor, ca rezultatul material să fie cât de bunîşor. Dar, durere, că chiar acesta n'a fost mulţumitor. S'au încesat 76 coroane şi 30 bani, — pentru biblioteca n'au rămas decât abia 4 coroane şi 62 bani. Acesta e un rezultat de tot mic, mai cu seamă faţă de anul trecut, când din venitele petrececei de 30 fl. 70 cr., s'au cheltuit 23 fl. rămînd venit curat de 7 fl. 70 cr. cu toate-că atunci s'a făcut o bină cu 5 fl., care acum a fost. Corespondentul arată şi cauza, scriînd: »Mă prinde mirarea cum oamenii conducători ai acestei petrececei s'au putut lăsa până acolo, ca între spese să se socotească şi cheltuelile ce le-a făcut (unii) vre-o 4—5 la număr, cari au avut ceva serviciu la această petrecece şi ca din un venit aşa de frumuşel, ear' cheltuelile de lipsă nu mai mari ca în anul trecut, să rămîna numai 4 coroane 62 bani pe seama bibliotecii şcolare».

Tribuna Literară.

Arta moralisătoare.

»Voim o artă moralisătoare, o artă propagatoare de idealuri sociale«.

»Noua Revistă Română«.

S'a remarcat în toate părţile articolul dlui C. *Rădulescu-Motru*, profesor la universitatea din Bucureşti, articol care a fost scos la iveală şi în »Tribuna«. Dl. *Rădulescu*, directorul »*Nouei Reviste Române*«, care e menită a marca o epocă în publicistica noastră literară serioasă, se pronunţă cu toată hotărîrea pentru arta cu tendenţe şi doreşte ca artele frumoase toate să se pună în serviciul fericii poporului nostru făcînd o propagandă pentru idealurile lui.

Cât de mult s'ar resimţi avîntul vieţii culturale a neamului românesc, dacă s'ar realisa aceste dorinţe. Şi ele trebuie să se realizeze. E timpul suprem, ca tot ce gîndeşte şi simţeşte în neamul românesc să se pună în serviciul lui. Şi mai ales gânditorii aleşi, gânditorii creatori, geniile, poeţii şi artiştii români, cari sînt suflatele alese ale fiecărui popor; suflete inspirate din înălţime. Întru realizarea acestei ţinte, care de sigur nu se va ajunge de azi pe mâne, trebuie să conlucrăm cu toţii. Să încurajăm tot ce e frumos, artistic, — dacă e românesc; dacă e rupt din viaţa noastră; dacă ţinteşte a îmbogăţi, a cultiva viaţa spirituală specific românească. Poeţii naţionali, cari din popor se inspiră şi poporul îl inspiră la luptă, la înălţare sufletească, însufleţindu-î pentru idealele sale — trebuie deosebit încurajaţi şi menajaţi. Pictorii, sculptorii *naţionalişti*, ca să-î numim aşa, trebuie încurajaţi, ei şi numai ei. Atunci o să ajungem a avea o artă naţională, naţională şi prin fiinţa ei, şi prin tendenţa ei.

De foarte mare importanţă sînt în acest scop pictorii. Prin pictură se face o propagandă efectivă, — dacă reuşim să lăşm operele bune, naţionale şi moralisătoare, — atît din punct de vedere etic, cît şi strict naţional. Astăzi graţie desvoltării mari a artelor grafice se fac minuni în privinţa aceasta. S'au găsit metode de a reproduce şi a multiplica în mii de mii de esemulare, în copii fidele şi impecabile, întocmai ca şi originalul, ori-ce capodopere ale picturii.

Aşa ar trebui să se facă cu toate creaţiunile bune ale pictorilor nostri. S'a scris mult despre *Peneş Curcanul* al pictorului Bran, care a fost reţinut dela expoziţia din Paris. Dacă opera e într-adevăr măreaţă, ar trebui multiplicată în format mare şi asta ar fi cea mai nobilă şi mai practică rîsăunare a artei naţionale.

Lătînd în straturile largi ale societăţii câte o astfel de operă bună câştigă, atît artistul, cît şi publicul foarte mult. Şi câştigă mai ales cauza artei naţionale.

Casele noastre sînt împodobite cu multe tablouri, Dar ce tablouri? De multe ori de o concepţiune şi execuţiune artistică foarte primitivă, de multe ori cu totul străine de sufletul românesc. Scene frivole, paisajuri helveţiene ori sudice, şi altele de acestea. Despre pictura religioasă voiu amîni în urmă, că pe acest teren stăm şi mai rău.

Ar fi timpul ca să se dea atenţiune şi acestor factori ai educaţiunii morale şi naţionale. Casele noastre, saloanele noastre trebuie să fie împodobite cu picturi de artă şi încă de artă naţională şi moralisătoare.

Câteva decenii înainte s'a lucrat mult în această direcţiune. S'a făcut o serie de desemnuri, cu subiecte naţionale din istoria noastră şi a Romanilor. Astăzi arta grafică ne dă uşor reproducţiuni de acestea admirabil executate, în colorii, copii fidele ale picturilor ce-

lebre. Ar trebui să se exploateze şi la noi această ramură artistică a artelor grafice. Ar trebui editate o serie de tablouri naţionale, ce le am avut, făcute de pictorii români cei mai buni.

Pictura religioasă la noi stă aşa de rău, că putem zice că nici nu există. Bisericele noastre sînt zugrăvite într'un mod pur şi simplu revoltător. Poporul nostru îşi paşte sentimentele pietăţii şi esteticele sale pe nişte icoane dela Nicula, dela Laz, etc... cari ar trebui oprite, pentru a nu mai corumpe şi mai departe simţul religios şi estetic înăscut poporului nostru, simţ pe care ar trebui să-î cultivăm, nu să-î torturăm cu zugrăvii dela Nicula, Strimba, etc...

O cât de departe au înaintat popoarele din apus în această privinţă! Toţi pictorii celebri, din toate timpurile s'au inspirat de momentele creştinismului şi au creat capodopere creştine. Acesta s'au popularisat pretutindenea prin multiplicaţiunile artistice executate, — numai la noi de abia sînt cunoscut.

La *Berlin* este un acutit de arte grafice, care reproduce acuarelele cele mai delicate. În *München*, metropola artelor, este firma D. Edm. Roheim, care a multiplicat în copii esceleente operele lui *Munkácsy* cele mai celebre, cum sînt »*Ecce Homo*«, »*Christos înaintea lui Filat*« şi »*Golgotha*«. Această trilogie a divinei tragedii este o adevărată comoară de artă în casă. Contemplându-o din când în când ea este şi o şcoală estetică şi morală totodată.

Las' că întreagă viaţa Mântuitorului este eternisată în mii de opere; şi foarte multe din acestea se pot procura acum, reproduce în colorii, cu preţuri relativ bagatele, dar »trilogia« lui *Munkácsy*, este fără păreche, şi ca concepţiune măreaţă, unitară, concentrată, şi ca execuţiune tehnică. Tablouri de acestea, mari, de câte 1—2 metri, se pot procura azi destul de ieftin, în condiţiuni favorabile de plată, de nici nu simţi. Şi ce comori de sentimente, sînt eternisate în aceste tablouri; ce elocvente sînt scenele, ce pînzătoare colorii. Când te opreşti în faţa lor, te cuprinde o emoţiune înălţătoare, de pare-că te transportă într'altă lume.

De pildă »*Christos înaintea lui Pilat*«. Este cea mai celebră operă a nifericitiului pictor care acum e nebun. Şi de sigur şi cea mai cuceritoare.

Isus, centrul spiritual al tabloului, este şi centrul real. E momentul cel mai greu al tragediei divine: Dumnezeu-Omul stă ca *acusat* înaintea *acusătorilor* sei. Liniştea conştiinţei curate, dumnezeieşti, în mijlocul sgomotului unei mări turbate de patimi şi păcate. În faţa *Pilat*, tip roman, pe tron, are să judece în numele »*senatului şi poporului roman*«. În dos »poporul« aîftat pînă la paroxism de farisei şi cărturari.

Isus, figura principală e o contopire a fiinţei omenestii şi a celei dumnezeieşti, Sublimitatea intrupată; dreptatea şi nevinovăţia personificată. Ideala imaculată. Stă ca o statuă, mîndru, fără superbie, blând fără umilire. Mîinile sînt legate. Fiinţa-i dumnezească iradiază din privirea ce i-o trimite lui *Pilat*; franc, curat, hotărît, liniştit. Figura lui straluceşte şi mai bine în contrast cu *Pilat*, care e confus, îngîndurat, nedumerit. *Pilat* zice că nu găseşte nici o vină omului acestuia, — poporul strigă »rîstigneşte-l, rîstigneşte-l!«

În juru-i, la stînga, un cerc întreg de farisei fanatici. Unul, — pare-că e un fel de procuror suprem, — se agită ca un rabiut, îşi predă vorbirea de acuză, insultând, ca desperat, cu gura plină de hule, cu cele mai spumegătoare urgi. Pe cînd el durduie şi fulgeră, o ceată din dos esaminează cu violenţe pe Isus, da de-î vor găsi o nouă vină? — Înzădar! Ei tremură, ear' El stă ca o fiinţă din altă lume. Prevîd, presimţesc învingerea lui, ceea-ce e propria lor cădere; de aceea se agită aşa turbaţi şi se sfătuesc, să caute noue înviniri. Din mulţime se distinge o figură urită; îşi ridică mîinile în sus şi cu rîstă largă strigă din toate puterile: *Rîstigneşte-l!* E intruparea urei neîmpăcate; elevul fanatic al fariseilor şi cărturarilor.

În acest sgomot infernal ne atrage privirile o figură sînină de femeie, cu băieţelul seu la sin. E frumoasă, blîndă şi dulce la ochi; — şi acesti ochi privesc cu compătimitire, cu simpatie respectuoasă, mîngăietoare la Isus.

Ear' în dreapta, în lumină, apare o figură de bărbat, mediativ, care dominează situaţia, observă şi judecă, fără patimă. Pare că întrevede timpurile viitoare, triumful ideilor, prigonite în persoana lui Isus, dar neînvins de nime. Pare-că presimte că şi din moment aceste idei vor rîsbate triumfalnic şi vor cucerii lumea.

Doamne, ce de gândiri senine sugerează acest tablou, şi cât de bun te simţi privindu-î îndelungat, şi ascultînd tainicele lui şoaapte!

D'apoi *Ecce Homo*, unde vezi intruparea durerii! Cîntă mişcare dramatică! Peste 70 figuri, toate agitate de patimi. Numai Isus, aşezat, copleşit de chinuri; ear' *Pilat* confus, îl dă pradă furiei, ca să prevină o revoluţie. El se îngrijeşte ca un »beamer«, ca un »figpan«, mai mult de liniştea ţerei, decât de liniştea conştiinţei sale.

În fine »*Golgotha*«. Incoronarea opereii de rîscumpărare. Triumful celui omorît; învingerea prin moarte... Pare-că e icoana prototip a tuturor rîstignirilor ce de atâtea-ori se aplică »drep-tăţii«, şi celor dreپتي.

***

M'am rîticit prea mult în contemplarea unor tablouri de artă moralisătoare. Dar' cred că nu fără folos.

Ne putem închipui de ce efect ar fi pentru viaţa românismului întreg nişte opere, cari să ne eterniseze de pildă execuţiunea lui *Horia* în roată (un subiect la care lucră acum un pictor din Iaşi, »mi-se pare), ori un tablou idealisînd moartea lui *Iancu*, ori pe *Iancu* doindin din fluierul seu prin munţii... Azi n'avem măcar un bun portret al lui *Iancu*!

Şi dacă n'ar pute pictorii să descrie astfel de momente ale istoriei noastre naţionale, astfel de tragedii, — de sigur le-ar pute *poezii*

De aceea trebuie să strigăm necontenit poezilor nostri:

Unde ni's *entusiasii*, *visătorii* trubaduri!

Amator.

A apărut:

Al doilea capitol din *comptabilitatea dublă*, de I. C. Panţu. Aceasta nouă broşură conţine: afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.

La creditul cambial s'a introdus o afacere de patru luni, trecut în registrele principale şi auxiliare după metoda usitat la noi, precum şi după metoda numit francez, întocmai aşa, după-cum se întrebunţează în practică, arătîndu-se încheierile lunare şi încheierea anuală.

La afacerile de bancă, după o împărţeałă sistematică a afacerilor, s'a esplicat scutul de cambii şi reescontul, afaceri cu monete, avansuri pe efecte publice (lombard); împrumuturi pe alte gaguiri (marfă etc.) şi depunerile spre fructificare. Explicările s'au făcut la singuratiche casuri şi apoi s'au combinat la mici afaceri, cari durează trei şi şese luni, arătîndu-se încheierea într'un măiestru tabel şi la urmă arătîndu-se trecerile, aşa după-cum se întîmplă în practică, în registre principale şi auxiliare.

Preţul este 2 coroane + 10 bani porto. De vînzare în Braşov: la tipografia »*A Murşşan*« şi la librăria N. Ciurecu. În Sibiu: la librăria arhidieceesană. — Atragem atenţiunea publicului nostru, îndeosebi a celor-ce se ocupă cu afaceri comerciale, precum şi a membrilor din direcţiunile băncilor noastre şi a funcţionarilor acestora, asupra acestei lucrări de neşperată trebuinţă.

Din public.*)

Mulţumită.

Ilustra Academie Română, rugată fiind din partea subsemnaţilor a binevoit a trimite la adresa subsemnatului notar — pe seama bibliotecii mai jos însemnatului despărţiment următoarele opuri:

1. Igiena ţeranului, de Dr. George Crănicean.
2. Igiena ţeranului, de Dr. N. Manolescu.
3. — Vraji, farmeci şi defaceri, de Sim. Fl. Mărian.
4. Flora Dobrogei, de Dr. D. Brandza.
5. Naşterea la Români, de S. Fl. Mărian.
6. Istoriile lui Erodot, de Dimitrie Ioan Ghica, M. A.
7. Inmormîntarea la Români, de S. Fl. Mărian.
8. Cimiliturile Românilor, de Artur Gorovei.
9. Nunta la Români, de S. Fl. Mărian.
10. La morminte de eroi, de Dimitrie A. Sturdza.
11. Istoria imperiului otoman, tradusă de Dr. Iosif Hodoş, partea I. şi II.
12. Basmele române, de Lazar Şăineanu.
13. Dicţionarul limbei istorice şi populare a Românilor, de B. Petriceicu Haşdeu, vol. I, II, III şi IV.
14. Desrobirea Țiganilor etc., de M. Kogălniceanu.
15. Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I, cuvîntări şi acte, vol. I. şi II.
16. Dicţionarul limbei române, de A. T. Laurian şi I. C. Maxim, tom. I. şi II.
16. Basarabia în secolul al XIX-lea, de Zamfir A. Arbure.
18. Filippicele, traducere de D. Aug. Laurian.
19. Sărbătorile la Români, de Sim. Fl. Mărian, vol. I. şi II.
20. Istoria română, traducere de Angel Demetrescu.
21. Glossariu, de A. T. Laurian şi I. C. Maxim.
22. Opurile lui Caiu Cornel Tacit, traducere de Gavril I. Muntean.
23. Operele principelui Dem. Cantemir, tom. II, V. şi VII.
24. Comentariile lui C. I. Cesar, traducere de Caian.
25. Vasile Alesandri, discurs, de Dumitru C. Ollanescu.
26. Michail Kogălniceanu, discurs, de A. Xenopol.
27. Cuvînt de primire, de A. Naum.
28. Despre transmiterea proprietăţilor immunisante discurs, de Dr. Victor Babeş.
29. Episcopul Melchisedec, de Ioan Kalinderu.
30. In-

* Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacţiunea nu este responsabilă.

stitutul Otteteleşan. — 31. Vechile cronice moldoveneşti pînă la Urechia, de Ioan Bogdan.

Pe cînd constatăm primirea lor, rugînd pe D-zeu să se-î reverse din abundanţă darul seu peste ilustra Academia Română, ca încă multe jertfe să mai aducă pe altarul poporului român, o rugăm să primească cordialele şi sincerele noastre mulţumite.

Despărţementul »Bici« al »Reuniunii învăţătorilor gr.-cat. din arhidieceasa gr.-cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş».

Sâncel, la 25 Ianuarie 1900.
Teodor Pănzan, preşedinte.
Demetriu Lazar Todoran, notarul despărţementului.

Apel către toţi creştinii binevoitori.

Subscrisul în numele comunei bis. gr.-cat. a Lăscudului, din tractul protopopesc al Ernutului, vin a mă ruga cu tot respectul de toţi creştinii binevoitori să contribuie cu filerul lor la edificarea unei biserici în sus numita comună.

Cu multă trudă şi cu mai multe jertfe astăzi biserica noastră posedă o sumuliţă de bani. Însă cu această sumă, considerînd şi anii vitregi, numărul cel mic al poporenilor din comuna Lăscud, cu toată siliinţa şi va lângă toate jertfele abia tîrziu de tot ar fi în stare să ridice o biserică deamîni de numele cel sfânt al lui Dumnezeu şi corîspunzător timpului.

Special mă rog de m. on. cler românesc să binevoiască a nu-şi subtrage spriginul seu şi al credincioşilor sei, căci ori-cît de neînsemnat ar fi suma contribuită, ea va fi primită cu cea mai mare mulţumită şi va ajuta mult la realizarea sublimului scop.

Causa ce m'a îndemnat să păşesc în public cu această rugare este mizeria poporenilor acestei parochii şi firma credinţă că multe inimi nobile îmi vor asculta rugarea.

Contribuirile marinimoase rog să se trimită la adresa subscrisului în Lăscud (Laczkod) p. u. M.-Ugra, Kis-küllő-megy.

Eu la timpul seu îmi voiu da raport amînuşit în coloanele »Tribunei« şi »Unirei« despre sumele incurse.

Lăscud, în 4 Febr. 1900.
Ioan O. Andrea, coop. gr.-cat.

Ultime ştiri.

Londra, 8 Febr. n. — Oficiul de résbolu confirmă ştirea, că *Buller* a trecut de nou în 5 l. c. Tugela. În luptele ce s'au încins, Englezii au suferit mari perderi. La *Sterkstrom* se semnalează asemenea o luptă.

Parlamentul englez a respins propunerea lui *Fitzmaurice*, care cerea introducerea unei cercetări parlamentare. Astfel s'a aprobat procedera lui *Chamberlain* şi résboiul se va continua energic.

Capstadt, 8 Febr. n. — *Roberts* şi *Kitchener* au părăsit oraşul şi au plecat la trupe.

La

Abonament lunar

pentru
Februarie st. vechiu

învită

Administraţia ziarului »*TRIBUNA*«.

Teatru orăşenesc în Sibiu.

Diriecţiunea: **Leo Bauer.**

Joi, 7 Februarie n.

Beneficiul actorului *Wilhelm Kolmar.*

DER TRAUM EIN LEBEN.

Poemă dramatică în 5 acte, de

Franc. Grillparzer.

Începutul la 7 ore seara.

Sosiţi în Sibiu.

La 8 Februarie n. 1900

Hotel »*Împăratul Romanilor*« : D-na Keresztes cu fiica, privăteră, Dr. Nagy, medic, din Aiud; Strasser diu Trieste, Jokl, Gunesh, din Cluj, Iibenstrat, Weber, Lehár, Hoffmann, Grim, din Viena, Reich, Weiss, Kende, Krauss, Reich, din Budapesta, comercianţi.

Hotel »*Neurthrer*« : Băieşan, oficial din Bucium; Angelescu, protopop din Galaţi; Boier, privatier din Deva.

Hotel »*Meltzer*« : Dr. Albu, avocat din Mercuria; d-na Constantinescu din Slatina; Găbör, inginer din Voila; Gottschling, comerciant din Bogács; Kiss, suprav. de finanţi din Rîu-Vadului.

Bibliografie.

A apărut:

„Estras din tarifele de postă și telegraf valabile dela 1 Ianuarie 1900“.

„Caracterele morale esemple și sentențe“, culesse din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne de Ioan Papea, profesor la gimnasiul din Brașov.

Căldarul „Minervei“ din București pe anul 1900. E fără îndoială cel mai bogat și mai splendid căldar românesc.

Are și următoarele ilustrații dela noi: Metropolitul Ioan Mețianu, episcopul Nic. Popea, episcopul Dr. Radu, Coriolan Brediceanu, catedrala din Blaj.

Tragedia Calvarului, de abbé Henry Bolo, tradusă în românește de membrii societății de lectură „Inocențiu Micu Clain“.

Considerațiuni politice sociale și economice de Constantin G. Codrescu, senator, președintele camerei de comerțiu în Botoșani.

A apărut în tipografia noastră cartea „Principiile politice“ (după Dr. Fr. de Holtzendorff) de Teodor V. Păcățian.

O recomandăm cu căldură publicului român, iubitor de literatura științifică, în special însă celor-ce, conform poziției lor sociale, sunt chemați să fie conducători politici ai poporului nostru.

Dreptul administrativ român, prelucrat sistematic de Aurel Onciul. Partea generală. Viena 1900. Editura autorului.

Volum 8°, 187 pagini.

Zilele aceste a apărut o scriere de mare importanță pentru istoriografia noastră; este vorba de o carte a dlui Ioan Sărbu, din Rădăria în Bănat care scrisă în nemțește, poartă titlul: Mateiu-Vodă-Basarabas Auswärtige Beziehungen.

Această lucrare foarte documentată și foarte conștientoasă, tratează despre relațiile esteriore ale lui Mateiu Basarab și face un mare serviciu istoriei noastre naționale.

„Novele și schițe“ cuprinde următoarele: Nenea Alecu; Popa Toma; Salvina; Susana cea nebună; Salvina; e cunoscută cetitorilor „Tribunei“. E o novellă cu frumos subiect din revoluțiunea lui Horia, tratat pe un fond istoric și popular, care apropie foarte mult de noi întâmplările de acum 100 și atâția de ani.

Nenea Alecu e un tip de țeran sîrguincios pentru creșterea fiilor sei, care reușește să-și facă ficiorul popă, și încă un popă harnic. E o schiță din viața poporului nostru, așa cum o cunoaștem cu toții. Și-ți cade bine să citești scrieri de acestea cari ne arată icoanele vieții noastre.

Cursul pieței din Sibiu.

Table with 4 columns: Item, Cump., vënd., and price. Includes items like Hârtie-monetă română, Lire turcești, Imperiali (16 R aur), etc.

Bursa de Budapesta.

Table with 4 columns: Item, price, and other details. Includes Renta de aur ung., Impărutul căilor ferate ung., Bonuri rurale ung., etc.

Bursa de Viena.

Table with 4 columns: Item, price, and other details. Includes Renta de aur 4%, Renta ung. v. c. 4%, Impărutul căilor ferate ung., etc.

Bursa de București.

Table with 4 columns: Item, price, and other details. Includes 5% Renta perpetuă, 5% am. 1831 86 1/2, 5% „ „ 1832 86 1/2, etc.

Pentru redacție și editură responsabil: Andrei Baiteș. Proprietar: Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Advertisement for C. KLEMT, Braunau in Boemia, featuring a logo of a factory and text about their products and agents.

Advertisement for Școalele din Blaj, Studiul istoric de Nicolae Branzeu, profesor la liceul „I. C. Brătianu“ în Pitești.

Advertisement for Doi mari Metropoliți ai Românilor Andrei bar. de Șaguna și Alexandru Sterca Șuluțiu, Portrete frumoase.

Advertisement for Două cărți folositoare pentru țeranul român, apărute de Tipografia „Societate pe acțiuni, Sibiu, strada Poplăci 15“.

Advertisement for COMASĂRILE de Elia Dopp, Prețul 80 bani, Regaluri pentru 10 bani mai mult.

Advertisement for Teoria Dramei de Dr. Iosif Blaga, societate pe acțiuni în Sibiu.

Advertisement for Teoria Dramei de Dr. Iosif Blaga, societate pe acțiuni în Sibiu.

Advertisement for „CONCORDIA“, institut de credit și economii societate pe acții în Uzdin-Ozora. Convocare VI-a adunare generală ordinară.

Table titled 'Contul bilanțului — Mérleg számla 1899.' with columns for Active (Vagyon) and Pasive (Teher).

Table titled 'Contul venitelor și al sarcinilor — Nyereség és veszteség számla.' with columns for Eșite (Kiadás) and Venite (Bevétel).

Uzdin-Ozora, 31 Decembrie 1899. O. Conopan m. p., I. Spariosu m. p., Direcțiunea — Igazgatóság.

Advertisement for Spre binevoitoare atențiune! featuring a decorative border and text about beer quality and Transsylvania beer.